

شرایط ازدواج با اتباع خارجی در ایران چگونه است؟

براساس آمار درج شده در سال ۱۳۹۲، ۷۴۹ مورد ازدواج زن ایرانی با اتباع خارجی و همچنین ۶۶۰ مورد ازدواج مرد ایرانی با اتباع بیگانه در ایران به ثبت رسیده است.

براساس آمار درج شده در سال ۱۳۹۲، ۷۴۹ مورد ازدواج زن ایرانی با اتباع خارجی و همچنین ۶۶۰ مورد ازدواج مرد ایرانی با اتباع بیگانه در ایران به ثبت رسیده است. این ارقام، که استان‌ها، مرزها، کشورهای مختلف، از آن را به خود اختصاص داده‌اند، بیانگر اهمیت بررسی همه جانبه ازدواج با اتباع بیگانه در شرایط امروزی است. زیرا اولاً ثبت این وصلت‌ها نیازمند رعایت مراحل قانونی خاصی است و ثانیاً به تبع این ازدواج‌ها، فرزندان متولد می‌شوند که در بسیاری از موارد اثبات تابعیت ایرانی آنان برای دریافت شناسنامه و برخورداری از حقوق شهروندی ملزومات خاصی را می‌طلبد.

به گزارش تابناک؛ قانون ازدواج با اتباع خارجی ابتدا به بررسی ازدواج زنان ایرانی با اتباع بیگانه خواهیم پرداخت. قانون ازدواج مدنی در اولین قدم در متن ماده ۱۰۶۰ ذکر کرده است: «ازدواج زن ایرانی با تبعه ازدواج خارجی در مواردی هم که مانع ازدواج قانونی ندارد موکول به اجازه مخصوص از طرف دولت است.» می‌خواهیم بررسی کنیم که این مانع ازدواج قانونی چیست و آن اجازه مخصوص از طرف دولت چگونه به دست می‌آید.

منظور از مانع قانونی در این ماده یعنی اولاً شرایط عمومی صحت عقد ازدواج (مثل رضایت طرفین) وجود داشته باشد و ثانیاً موانع شرعی مثل قرابت (خویشاوندی) و کفر (به معنی عدم اسلام در ازدواج زن مسلمان) وجود نداشته باشد و ثالثاً باید از طرق قانونی و با مجوز به کشور ورود کرده و در آن استقرار داشته باشد. باید توجه داشت که انگیزه ازدواج با اتباع خارجی از ایجاد چنین محدودیت‌هایی دور نگه‌داری از داشتن زنان ایرانی از رویارویی با مصائب و مشکلات ازدواج عیدیه‌ها، امکان است در اثر ازدواج با فردی بیگانه و مواجهه با رسوم و فرهنگی متفاوت با آن مواجه شوند.

همه در آنها خصوص ممنوعیت ازدواج زن مسلمان با مرد غیرمسلمان متفق القولند. امام خمینی در جلد دوم کتاب تحریرالوسیله بیان کرده است که «ازدواج زن مسلمان نمی‌تواند با مرد کافر ازدواج نماید و این کار برای او جایز نیست؛ فرقی هم نمی‌کند که ازدواج برای همیشه یا موقت باشد و انقطاعی؛ و تفاوتی نیست در اینکه مرد، کافر اصلی یا از اهل کتاب باشد.»

با همین نگاه بر گرفته شده از فقه اسلامی، ماده ۱۰۵۹ قانون مدنی به صراحت عنوان کرده است: «زناح مسلم با غیرمسلم جایز نیست.» در چنین مواردی مطابق با ماده ۲ آیین‌نامه ازدواج بانوان ایرانی مصوب ۱۳۴۵: «باید گواهی یا استشهاد تشرف مرد به اسلام به نام درخواست صدور پروانه ازدواج زن و مرد ضمیمه شود.» تشرف مرد به دین اسلام با مراجعه وی به علما یا مراکز اسلامی و فرهنگی داخل یا خارج از کشور صورت می‌گیرد.

مراحل درخواست ثبت ازدواج زن ایرانی و مرد بیگانه - شرایط ازدواج با اتباع خارجی آیین‌نامه ازدواج بانوان ایرانی، رعایت مقرراتی را برای ثبت درخواست ازدواج برای طرفین ضروری دانسته است:

درخواست طرفین مبنی بر تقاضای صدور پروانه ازدواج با اتباع خارجی؛ گواهینامه از مرجع رسمی کشوری که مرد تابع آن است، با بیان اینکه ازدواج او با زن ایرانی بلامانع و رسمی است. (البته اگر مرد نتواند این گواهی را دریافت کند، اگر زن ایرانی خواهان آن نباشد، وزارت کشور می‌تواند بدون دریافت این مدرک پروانه را صادر کند.)

گواهی معلوم کننده وضعیت تأهل یا مجرد مرد، صادره از مرجع رسمی محلی یا از مأموران کنسولی و سیاسی کشور؛ گواهی نداشتن پیشینه سوء پیشینه از مراجع ایران؛ گواهی عدم سوء پیشینه از مراجع ایران؛ گواهی توانایی مالی زوج از مراجع کشور؛ همراه تعهدنامه ازدواج ثبتی مرد

در خصوص پرداخت هزینه‌ها و نفقه؛ زن و اولاد و سایر حقوق زن اگر مقررات فوق طی پرکردن فرم؛ها توسط طرفین رعایت و تضمین؛های؛ لازم توسط وزارت؛ کشور کسب شود، با بررسی وضعیت گذرنامه و شرط؛ اجازه؛ ی اقامت مرد در ایران توسط کارشناس؛ پروانه؛ استانداری، ی اجازه؛ ی زناشویی صادر می؛ شود و هیچ دفتر ثبت ازدواجی بدون دریافت پروانه؛ مذکور، حق ثبت عقد بین زن ایرانی و زوج خارجی را نخواهد داشت.

تغییر وضعیت تابعیت زن ایرانی

همان؛ طور که ماده؛ ی ۹۸۷ قانون مدنی بیان کرده است: «زن ایرانی که با تبعه؛ خارجی مزاجت می؛ نماید، به تابعیت ایرانی خود باقی خواهد ماند مگر اینکه مطابق قانون مملکت؛ زوج، تابعیت شوهر به؛ واسطه؛ ی وقوع عقد؛ ازدواج به زوجه تحمیل شود.»؛ این فرض، زنی که تابعیت شوهرش را کسب کرده است، همراه با وی به وزارت؛ امور؛ خارجی کسب تابعیت ایرانی بدهد و با طی مراحل همراه با شوهرش، ایرانی شود که در این صورت فرزندان؛ شان هم به تابعیت ایران در می؛ آیند؛ این در حالی است که اگر زنان ایرانی؛ بدون دریافت مجوزهای؛ لازم؛ با تبعه؛ خارجی ازدواج کنند، فرزندان؛ شان از دریافت تابعیت و حقوق؛ شهروندی؛ ایرانی محروم خواهند ماند.

شرایط ازدواج مردان ایرانی با اتباع خارجه

در صورت وحدت دین بین مرد ایرانی و زن خارجی، ثبت ازدواج آنان به هیچ اجازه؛ ای از سوی دولت ایران احتیاجی ندارد. یعنی اگر زوجه دارای گذرنامه و اقامت؛ مجاز در ایران باشد، مراحل ثبت ازدواج آنان از طریق بخش امور اتباع؛ خارجی نیروی؛ انتظامی انجام می؛ شود و علاوه؛ بر آن، به؛ محض وقوع این عقد، مطابق با بند ۶ ماده؛ ی ۹۷۶ قانون مدنی، زوجه تابعیت ایران را دریافت می؛ کند. در خصوص فرزندان حاصل از چنین ازدواجی می؛ توان گفت که مطابق با بند ۲ ماده؛ ی مذکور، ایرانی محسوب می؛ شوند. در خصوص ازدواج مردان؛ ایرانی؛ مسلمان با زنان؛ خارجی؛ غیرمسلمه، باز هم باید به دیدگاه فقهی برگردیم؛ این دیدگاه بیان می؛ کند که ازدواج مرد؛ مسلمان با زنی که اهل کتاب نیست (یعنی به یکی از ادیان دارای پیامبر و کتاب آسمانی اعتقاد ندارد) جایز نیست. در خصوص زنان معتقد به ادیان؛ مذکور، همان؛ طور که در تحریرالوسیله آمده است، ازدواج موقت با آنان جایز و صحیح ولی ازدواج؛ دائم ممنوع می؛ باشد.

در این صورت با تمایل طرفین به ثبت ازدواج دائم آنان، باید شرایطی رعایت شود؛ از جمله:

تکمیل فرم درخواست ثبت ازدواج

فرم تکمیل؛ شده؛ ی درخواست شناسنامه برای زن؛ خارجی (چرا که به؛ محض ازدواج به تابعیت ایرانی در می؛ آید)

اصل گواهی تشریف زوجه به اسلام

اصل گواهی ازدواج؛ شرعی تأییدشده از مراکز رسمی

و سایر شرایطی که با توجه به محل وقوع ازدواج و سابقه؛ ی ازدواج طرفین متفاوت است.

ازدواج کارمندان وزارت امور خارجه با بیگانگان

با وجود سهولت؛ نسبی ازدواج مرد؛ ایرانی با زن خارجی به؛ نسبت وصلت زن؛ ایرانی با مرد؛ بیگانه، قانون؛ گذار در ماده؛ ی ۱۰۶۱ قانون مدنی و همچنین در ماده؛ ی واحده؛ ی منع ازدواج کارمندان وزارت امور؛ خارجه با اتباع؛ بیگانه مصوب ۱۳۴۵، ازدواج برخی از مأمورین؛ رسمی و محصلین؛ دولتی و کارمندان وزارت امور؛ خارجه را، به؛ دلیل مصلحت سیاسی و برای جلوگیری از ورود زبان؛ هابی به منافع کشور با محدودیت و ممنوعیت؛ هابی روبه؛ رو کرده؛ است.